

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžsk/22/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200268
Dátum vydania rozhodnutia: 21.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200268.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavaleca, PhD. a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): I. T., T. XXX/XX, D., zastúpený: JUDr. Ivo Babjak, advokát, Sovietskych hrdinov 200/33, Svidník, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/14/2016-37 zo dňa 22. februára 2017 v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom sa nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnymi orgánmi

1. Rozhodnutím č. 700-3210290115-GC04/15 zo dňa 26.06.2015 Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník (ďalej aj „správny orgán prvého stupňa“ alebo „prvostupňový správny orgán“) postupom podľa § 178 ods. 1 písm. a/ deviaty bod a § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) predpísala žalobcovi za obdobie január 2014, február 2014, marec 2014, apríl 2014, máj 2014, júl 2014, august 2014 a september 2014 penále v sume 6,55 eur, vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej aj „poistné a povinné príspevky“) vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a povinných príspevkov do dňa ich zaplatenia na účet Sociálnej poisťovne, podľa rozpisu tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť rozhodnutia.

2. Proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, ktoré žalovaná rozhodnutím č. 19401-4/2016-BA zo dňa 19.02.2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) zamietla a

prvostupňové rozhodnutie potvrdila. V jeho odôvodnení konštatovala, že žalobca je oprávnený na vykonávanie samostatne zárobkovej činnosti od 01.09.2003, v dôsledku čoho bol povinný odvádzať poistné a povinné príspevky v lehotách stanovených v § 143 ods. 1, veta prvá zákona o sociálnom poistení a v § 28 ods. 1 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 43/2004 Z. z.“). Keďže žalobca poistné a povinné príspevky za obdobie január - máj 2014 a júl - september 2014 zaplatil po lehote splatnosti, správny orgán prvého stupňa v súlade so zákonom predpísal žalobcovi na základe zistenia skutočného stavu penále v sume 6,55 eur.

3. K odvolacím námietkam žalobcu žalovaná uviedla, že poistné a povinné príspevky sa vyčísľujú a predpisujú za jednotlivé mesiace, kontrolovaným obdobím na účely predpísania penále v zmysle § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sú však všetky mesiace, za ktoré odvádzateľ poistného ku dňu preverenia správnosti a včasnosti odvádzania poistného a povinných príspevkov porušil odvodovú povinnosť. Ďalej uviedla, že penále predpísané rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa bolo vypočítané a predpísané na základe systémového porovnania správnosti a včasnosti odvodu poistného a povinných príspevkov za príslušné kontrolované obdobie, pričom príslušná pobočka Sociálnej poisťovne prešetrila všetky skutočnosti a obstarala si všetky potrebné podklady na vydanie tohto rozhodnutia.

II.

Konanie pred krajským súdom

4. Proti rozhodnutiu žalovanej podal žalobca v zákonnej lehote žalobu na Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a navrhol toto rozhodnutie, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník, zrušiť a vrátiť vec žalovanému na ďalšie konanie. V žalobe namietal, že žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí nevyjadrila k jeho námietke, že v zmysle § 242 ods. 1 zákona o sociálnom poistení mal byť žalobca vopred oboznámený o predmete a účele kontroly, ktorá mala predchádzať rozhodnutiu o vyrubení penále, z tejto kontroly mal byť vypracovaný protokol, s ktorým mal byť žalobca taktiež oboznámený.

5. Za základný problém označil žalobca určenie, či Sociálna poisťovňa pri absencii definície pojmu „kontrolované obdobie“ v zákone o sociálnom poistení je oprávnená predpísať penále za akékoľvek obdobie spôsobom, aký si v danom prípade zvolila, teda zo súčtu penále za niekoľko kalendárnych mesiacov. Podľa žalobcu ústavnému princípu právnej istoty nezodpovedá taký stav, ktorý by orgánu štátu umožňoval konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona, pričom tvrdil, že ak zákon nedefinuje pojem „kontrolované obdobie“, to neznamená, že za kontrolované obdobie možno považovať to, ktoré vzíde z vlastného uváženia Sociálnej poisťovne. Mal za to, že ak sa predpisuje penále za oneskorené platenie poistného, ktoré je povinná fyzická a právnická osoba platiť za kalendárny mesiac, potom jediným logickým záverom je to, že penále sa vypočítava za omeškanie s platením poistného za kalendárny mesiac a v zmysle § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa nepredpíše, ak za kalendárny mesiac nie je vyššie ako 3,32 eur. Tento záver je podľa žalobcu podopretý aj tým, že ak chce vykonať Sociálna poisťovňa kontrolu platenia poistného, musí sa urobiť kontrola za každý kalendárny mesiac zvlášť.

6. Žalobca tiež namietal, že správny orgán prvého stupňa nesprávne priradil platbu poistného za mesiac február 2014, keď úhradu za tento mesiac zo dňa 14.04.2015 priradil k predpisu poistného za mesiac marec 2014. Žalobca zaujal názor, že ak by boli správne priradené jednotlivé platby, ani v jednom mesiaci by penále neprevýšilo sumu 3,32 eur.

7. Z uvedených dôvodov mal žalobca za to, že napadnuté rozhodnutie je založené na nedostatočne zistenom skutkovom stave, nesprávnom právnom posúdení a v konaní správnych orgánov oboch stupňov bola zistená vada, ktorá môže mať vplyv na zákonnosť vydaných rozhodnutí, čím sa cítil ukrátený na svojich právach.

8. Žalovaná v písomnom vyjadrení k obsahu žaloby navrhla žalobu zamietnuť. Zaujala názor, že pri

interpretácii § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v tom zmysle, že vymedzuje kontrolované obdobie ako jeden kalendárny mesiac, by Sociálna poisťovňa bola povinná tolerovať porušovanie povinnosti platiteľom poistného každý kalendárny mesiac do výšky penále 3,32 eur. To znamená, že aj odvedenie sumy v nesprávnej výške alebo po lehote splatnosti poistného by do istej hranice bolo postavené na úroveň riadneho a včasného odvodu poistného a ustanovenie § 143 zákona o sociálnom poistení, ktoré upravuje splatnosť poistného, by v takomto prípade stratilo relevanciu. Podľa žalovanej je preto potrebné prihliadať aj na účel a podstatu konkrétnej právnej normy a vykladať ustanovenia zákona o sociálnom poistení tak, aby sa tomuto účelu a podstate nepriečili. Mala za to, že účelom § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nie je stanovenie určitej výnimky pri predpísaní penále, ale určenie spodnej hranice dlžnej sumy, do ktorej sa penále nepredpíše rozhodnutím, vzhľadom na tú skutočnosť, že takýto postup by bol nevhodný a neefektívny z hľadiska výkonu správy sociálneho poistenia. To však neznamená, že povinná osoba neporušuje svoje odvodové povinnosti vyplývajúce zo zákona.

9. V tejto súvislosti žalovaná poukázala na to, že s uvedeným právnym názorom Sociálnej poisťovne sa stotožnil aj Krajský súd v Žiline (vo veci sp. zn. 20S/100/2012), ako aj Krajský súd v Nitre (vo veci sp. zn. 15S/14/2014), pričom obdobný názor vyjadril aj minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v rozhodnutí č.10581/2015-M_KM zo dňa 23.04.2015, ktorým potvrdil rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o nevyhovení protestu prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave proti rovnakému typu rozhodnutia Sociálnej poisťovne.

10. Žalovaná ďalej uviedla, že právo predpísať poistné a povinné príspevky, resp. penále nie je podmienené výlučne vykonaním tzv. vonkajšej kontroly odvodu poistného upravenej v § 242 - § 245 zákona o sociálnom poistení. Sociálna poisťovňa je vzhľadom na § 226 ods. 1 písm. d/ zákona o sociálnom poistení povinná kontrolovať plnenie povinností vyplývajúcich ostatným účastníkom právnych vzťahov sociálneho poistenia, pričom k naplneniu tejto povinnosti dochádza aj kontrolou údajov v informačnom systéme. Na základe údajov v tomto systéme, teda porovnaním správnosti a včasnosti odvodu poistného a povinných príspevkov, bolo jednoznačne preukázané, že žalobca zaplatil poistné a príspevky za kontrolované obdobie oneskorene, v dôsledku čoho bola Sociálna poisťovňa povinná predpísať penále. Systémovú kontrolu nie je Sociálna poisťovňa povinná vopred oznamovať a taktiež nie je povinná vyhotovovať o výsledku takto vykonanej kontroly protokol.

11. Krajský súd po prejednaní veci na nariadenom pojednávaní vyhlásil dňa 22.02.2017 rozsudok č. k. 5S/14/2016-37, ktorým žalobu zamietol a účastníkom nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku sa stotožnil s názorom žalovaného, že aj keď sa penále vyčísľuje a predpisuje za jednotlivé mesiace, kontrolovaným obdobím na účely predpísania penále podľa § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sú všetky mesiace, za ktoré odvádzateľ poistného ku dňu preverenia správnosti a včasnosti odvádzania poistného a povinných príspevkov porušil odvodovú povinnosť. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) vo veci sp. zn. 1Sžo/84/2014 zo dňa 31.05.2016, v ktorom Najvyšší súd reagoval na totožnú námietku žalobcu ako v prejednávanej veci, pričom vyslovil názor, že zákonodarcu nepoužil časový termín „príslušný kalendárny mesiac“ v tom duchu, ako ukazuje žalobca, naopak ustanovenie § 240 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení používa časový pojem „kontrolované obdobie“, ktoré sa od obdobia kalendárneho mesiaca môže líšiť.

12. Krajský súd tiež konštatoval, že v prejednávanej veci išlo zo stany prvostupňového správneho orgánu iba o kontrolu údajov v jeho informačnom systéme, ktorý obsahuje všetky potrebné informácie o odvodovej povinnosti žalobcu, nešlo teda o tzv. vonkajšiu kontrolu a preto nebolo povinnosťou pobočky Sociálnej poisťovne postupovať podľa § 242 a § 243 zákona o sociálnom poistení, teda oboznamovať žalobcu so začatím takejto kontroly a vyhotovovať o výsledku kontroly protokol.

13. K žalobnej námietke o nesprávnom priradení platby poistného za mesiac február 2014 krajský súd uviedol, že túto námietku považuje za irelevantnú, nakoľko ju žalobca neuplatnil v odvolacom správnom konaní a preto ani žalovaný sa s ňou nemohol v napadnutom rozhodnutí vyrovnáť. Konštatoval však zároveň, že nesprávne priradenie platby poistného by nemalo vplyv na celkový počet dní omeškania s

platbou poistného.

III.

Kasačná sťažnosť žalobcu/ stanovisko žalovaného

14. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas kasačnú sťažnosť a navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že kasačný súd zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného i prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník a vráti jej vec na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť podal z dôvodu § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. tvrdiac, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

15. Sťažovateľ zaujal názor, že rozhodnutie o predpísaní penále sa vydáva v nedávkovom konaní podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ktoré sa začína na základe písomnej žiadosti účastníka konania alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Poukázal na to, že v prejednávanej veci správny orgán prvého stupňa vydal rozhodnutie o predpísaní penále bez toho, aby voči žalobcovi urobil v predmetnom nedávkovom konaní prvý úkon, teda vydal rozhodnutie bez toho, aby konanie bolo vôbec začaté. Uviedol, že zákon o sociálnom poistení nepozná slovné spojenie „systémové porovnanie správnosti a včasnosti odvodu poistného“, pozná však pojem „kontrolná činnosť“, ktorej podmienky a postupy sú uvedené v § 242 a nasl. zákona o sociálnom poistení. Bez ich dôslednej aplikácie nie je podľa jeho názoru možné vydať rozhodnutie o predpísaní penále (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

16. K výkladu pojmu „kontrolované obdobie“ sťažovateľ uviedol, že taký výklad zákona, aký použil krajský súd s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1Sžso/84/2014, vytvára priestor na zákonom nepodloženú svojvôľu výberu dĺžky kontrolovaného obdobia u rôznych účastníkov konania. Takýto postup považuje žalobca za ústavne nekonformný, pričom poukázal na potrebu predvídateľnosti správania sa orgánov štátu, na povinnosť ústavne konformného výkladu právnych predpisov, ako aj na zásadu „in dubio mitius“, podľa ktorej za situácie, kedy právo umožňuje dvojaký výklad, môžu štátne orgány na poli verejného práva konať len to, čo im zákon výslovne umožňuje.

17. Žalovaná v písomnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zopakovala svoju argumentáciu z konania pred krajským súdom, pričom poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 7Sžso/20/2010 zo dňa 24.02.2011, v ktorom sa konštatuje, že za prvý úkon správneho orgánu v súvislosti so začatím konania možno považovať aj doručenie rozhodnutia, pokiaľ Sociálna poisťovňa disponuje potrebnými a dostatočnými podkladmi pre rozhodnutie, ako tomu bolo v prejednávanej veci. Pred vydaním rozhodnutia bol overený skutočný skutkový stav veci rozhodujúci na predpísanie penále, pričom podklady, ktorými Sociálna poisťovňa disponovala v čase vydania rozhodnutia vo veci predpísania penále, boli postačujúce na rozhodnutie. V odvolacom konaní bola celá vec z hľadiska skutkového i právneho opätovne preskúmaná. Z uvedených dôvodov navrhol žalovaný kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

IV.

Právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

18. Najvyšší súd ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 445 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

19. S ohľadom na vymedzenie sťažnostných bodov pripadlo kasačnému súdu posúdiť, či pred rozhodnutím o vyrubení penále postupoval správny orgán v súlade so zákonom o sociálnom poistení, najmä či rozhodnutiu mala predchádzať kontrola podľa § 242 a nasl. zákona o sociálnom poistení a či

kontrolovaným obdobím môže byť na účely § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení len kalendárny mesiac, za ktorý mal platiteľ poistného odviezť poistné a povinné príspevky.

Podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odvedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ods. 2 predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 3,32 eura.

Podľa § 242 ods. 1 zákona o sociálnom poistení kontrolná činnosť Sociálnej poisťovne podľa tohto zákona je kontrola plnenia povinností ustanovených týmto zákonom (vonkajšia kontrola).

Podľa § 226 ods. 1 písm. d/ zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa je povinná kontrolovať plnenie povinností vyplývajúcich ostatným účastníkom právnych vzťahov sociálneho poistenia.

Podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

Podľa § 184 ods. 8 zákona o sociálnom poistení nedávkové konanie sa začína na základe písomnej žiadosti účastníka konania alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne.

20. Sťažovateľ správne upozornil, že konanie o vyrubení penále za oneskorené uhradenie poistného a povinných príspevkov je v zmysle § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení tzv. nedávkovým konaním, ktoré vo všeobecnosti možno začať na základe žiadosti účastníka konania alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Ide o samostatne upravený druh konania, ktoré je Sociálna poisťovňa povinná začať a rozhodnúť o vyrubení penále v zákonom stanovenej výške, ak zistí, že osoba povinná odvádzať poistné a povinné príspevky tak neurobila v zákonom stanovených lehotách alebo len čiastočne, a to za každý deň omeškania odo dňa splatnosti dlžnej sumy do dňa jej zaplatenia alebo do dňa začatia kontroly, ak sa takáto kontrola vykonáva.

21. Zákon o sociálnom poistení nepodmieňuje začatie konania o vyrubení penále podľa § 240 vykonaním tzv. vonkajšej kontroly dodržiavania zákonných povinností u platiteľa. Na získanie všetkých relevantných podkladov a informácií k rozhodnutiu o vyrubení penále nie je nevyhnutná realizácia zákonných oprávnení zamestnancov kontroly, teda nie je potrebné vstupovať do priestorov platiteľa, vyžadovať od neho doklady, vyjadrenia alebo iné písomnosti, prípadne inú jeho súčinnosť (§ 243 zákona o sociálnom poistení). Niet preto dôvodu formalizovať postup Sociálnej poisťovne pri zisťovaní podkladov pre rozhodnutie o penále protokolom o výsledku kontroly, ak Sociálna poisťovňa má k dispozícii údaje o výške poistného a povinných príspevkov samostatne zárobkovo činné osoby i o počte dní omeškania z ich odvedením. V prípade, že tieto vstupné údaje sú Sociálnej poisťovni i platiteľovi známe, nemôžu na nich výsledky kontroly nič zmeniť. Za týchto okolností by bolo vykonanie vonkajšej kontroly len formálnym a najmä zbytočným zaťažovaním odvádzateľa poistného a povinných príspevkov.

22. Je treba zdôrazniť, že právna úprava tzv. vonkajšej kontroly dodržiavania povinností stanovených zákonom o sociálnom poistení (§ 242 zákona) a právomocí kontrolórov pri jej vykonávaní (§ 243 zákona) slúži predovšetkým na zistenie a zabezpečenie podkladov pre vyvedenie zodpovednosti za také porušenia zákona, o ktorých Sociálna poisťovňa nemá relevantné informácie z výkonu správy sociálneho poistenia a z vykonávania priebežnej kontroly plnenia povinností účastníkov právnych vzťahov sociálneho poistenia (§ 226 ods. 1 písm. d/ zákona o sociálnom poistení). Keďže v prípade oneskoreného odvedenia poistného a povinných príspevkov je porušenie tejto povinnosti Sociálnej poisťovni známe z vlastného informačného systému a rovnako sú jej známe i podklady pre vyrubenie

penále, nič jej nebráni začať konanie o vyrubenie penále i bez predchádzajúceho vykonania vonkajšej kontroly.

23. K námietke žalobcu ohľadom začatia konania o vyrubenie penále žalovaná správne poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 7Sžo/20/2010 zo dňa 24.02.2011, ktorom konštatoval, že: „ ... Zákon o sociálnom poistení ustanovuje špeciálnu právnu úpravu konania vo veciach sociálneho poistenia, vylučujúc použitie všeobecného predpisu o správnom konaní, t. j. správneho poriadku. Konanie, ktoré sa začína na podnet organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, je začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobila voči účastníkovi konania prvý úkon (§ 185 ods. 4 zákona o sociálnom poistení). Zákon o sociálnom poistení však nekonkretizuje o aký úkon má ísť, a preto za prvý úkon je možné považovať aj doručenie rozhodnutia, pokiaľ Sociálna poisťovňa disponovala potrebnými a dostatočnými podkladmi pre rozhodnutie. Sociálna poisťovňa nemá v danej veci podľa zákona o sociálnom poistení ani povinnosť, aby o začatí konania upovedomila všetkých známych účastníkov konania, ako to ukladá správny poriadok. Taktiež zákon o sociálnom poistení neukladá povinnosť žalovanej pred vydaním rozhodnutia dať možnosť vyjadriť sa účastníkovi konania k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. V danom prípade sú výkazy poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušné kalendárne mesiace dostatočným podkladom pre rozhodnutie žalovanej.”

Senát kasačného súdu sa plne stotožňuje s citovanou argumentáciou a je toho názoru, že zákon o sociálnom poistení pripúšťa začatie neďávkového konania o penále i doručením rozhodnutia o jeho vyrubení, ktoré môže byť prvým iniciačným úkonom Sociálnej poisťovne v tomto konaní, a to za predpokladu, že podklady pre rozhodnutie sú dostatočné a bez rozporov. Kasačný súd v tejto súvislosti podotýka, že žalobca v administratívnom konaní a ani v konaní pred správnym súdom nespochybnil podklady pre rozhodnutie o penále, ani jeho vyčíslenie.

24. K sťažnostnému bodu, ktorým sťažovateľ namieta neústavnosť výkladu zákona o sociálnom poistení aplikovaný Najvyšším súdom v rozsudku sp. zn. 1Sžo/84/2014 v súvislosti s vymedzením pojmu „kontrolované obdobie“, ktorý podľa názoru sťažovateľa vytvára priestor pre svojvôľu výberu dĺžky kontrolovaného obdobia u rôznych účastníkov konania, kasačný súd uvádza, že z § 240 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení a ani z iného ustanovenia tohto či iného právneho predpisu nemožno vyvodíť, že kontrolovaným obdobím pre účely vyrubenia penále môže byť len obdobie kalendárneho mesiaca. Skutočnosť, že poistné a príspevky sa platia za kalendárny mesiac a teda platiteľ sa v prípade nedodržania lehoty splatnosti poistného vždy dostáva do omeškania s mesačnými platbami, neznamená, že kontrolovaným obdobím na účely vyrubenia penále môže byť opäť len kalendárny mesiac. Mesačná splatnosť poistného a príspevkov nesúvisí s dĺžkou kontrolovaného obdobia a ani s určením spodnej hranice vyčísleného penále za toto obdobie, pod ktorú Sociálna poisťovňa penále nevyrubí.

V ohraničení kontrolovaného obdobia počtom kalendárnych mesiacov, v ktorých došlo na strane žalobcu k omeškaniu s odvedením poistného a povinných príspevkov, niet nijakej nepredvídateľnosti správania sa orgánu štátu. Kasačný súd nevidí žiadny dôvod považovať ustanovenia § 240 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení za umožňujúce dvojaký výklad, či za nepredvídateľné z hľadiska ich výkladu a aplikácie, ako to namieta sťažovateľ.

25. Ani z argumentácie sťažovateľa nie je podľa názoru kasačného súdu zrejmé, v čom má spočívať svojvôľa či nezákonný postup správneho orgánu, ktorý na základe údajov vo vlastnom informačnom systéme priebežne kontroluje odvádzanie poistného a povinných príspevkov a v prípade oneskorenia žalobcu s úhradou poistného za 8 kalendárnych mesiacov vyrubí žalobcovi penále za oneskorené odvedenie poistného za 8 kalendárnych mesiacov.

Kasačný súd sa plne stotožňuje s názorom Najvyššieho súdu vysloveným v rozsudku zo dňa 31.05.2016 vo veci sp. zn. 1Sžo/84/2014 v tom, že pojem kontrolované obdobie použitý v § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa od obdobia kalendárneho mesiaca môže líšiť.

26. Možno tiež súhlasiť s argumentáciou žalovaného, že stanovenie sumy 3,32 eur v § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v jeho znení platnom a účinnom v čase vzniku omeškania žalobcu) neznamená, že omeškanie platiteľa s odvedením poistného a povinných príspevkov, za ktoré by bolo

možné vyrubiť penále do uvedenej sumy, sa zákonom toleruje. Uvedené obmedzenie znamená len to, že ak by za kontrolované obdobie (ktorým nemusí byť kalendárny mesiac) vychádzalo penále za oneskorené odvedenie poistného a príspevkov v sume nižšej ako 3,32 eur, Sociálna poisťovňa ho z dôvodov hospodárnosti nepredpíše.

27. Vzhľadom na uvedené považoval kasačný súd sťažnostné body uvedené v kasačnej sťažnosti žalobcu za neopodstatnené a neodôvodňujúce zrušenie napadnutého rozsudku správneho súdu. Preto postupoval podľa § 461 S.s.p. a kasačnú sťažnosť zamietol.

28. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p a vzhľadom na neúspech sťažovateľa v konaní o kasačnej sťažnosti nepriznal účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.